

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти
Сумський державний педагогічний університет імені А.С. Макаренка
Кафедра спеціальної та інклюзивної освіти
Полтавський національний педагогічний університет
імені В.Г. Короленка
Кафедра спеціальної освіти і соціальної роботи
ГО Центр психологічної допомоги «Гармонія»
Українська асоціація корекційних педагогів
Управління освіти і науки Кам'янець-Подільської міської ради

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ СУПРОВІД ДІТЕЙ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ В УМОВАХ СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

МАТЕРІАЛИ
II ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
з міжнародною участю

Кам'янець-Подільський – 2022

ЗМІСТ

Афузова Г. В.	Особливості шкільної дезадаптації при стійких інтелектуальних порушеннях легкого ступеня	7
Беспала Л. В.	Розвиток дрібної моторики як ефективний засіб розвитку мовлення у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами	10
Бєлова О. Б.	Особливості розвитку слухомовленнєвої пам'яті в дітей старшого дошкільного віку з порушеннями мовлення	13
Білюк Л. В.	Організаційні засади навчальної діяльності дітей з інтелектуальними порушеннями	16
Бобренко І. В.	Особливості організації запобіжних заходів в процесі фізичного виховання школярів із порушеннями інтелектуального розвитку з метою попередження дитячого травматизму	18
Богомаз К. С. Прядко Л. О.	Актуальні питання організації інклюзивного навчання в освітньому просторі	21
Бугера Ю. Ю.	Доцільність використання арттехнологій у роботі з дітьми з особливими освітніми потребами	24
Буйняк М. Г. Рудзевич І. Л.	Підготовка батьків до здійснення корекційно-розвиткового впливу на дитину з ООП як засіб їх залучення до партнерської взаємодії із закладом освіти	26
Валько Т. І.	Методичні особливості проведення ролевих ігор з формування уявлень про сім'ю у підлітків з інтелектуальними порушеннями	29
Вержиховська О.М.	Формування соціально-побутових навичок в старшокласників з порушеннями інтелекту	31
Воробець А.А.	Розвиток мовленнєвих навичок у дошкільників із ЗПР засобами дидактичних ігор	34
Галецька Ю.В.	Особливості розвитку зв'язного мовлення учнів молодших класів з інтелектуальними порушеннями	37
Гаяш О.В.	Корекційний супровід навчання та виховання дітей з інтелектуальними порушеннями в умовах воєнного часу	40
Гевчук Н.С.	Теоретичні аспекти підготовки майбутніх корекційних педагогів до волонтерської діяльності	43
Гончаренко Л.П.	Діти з особливими освітніми потребами в умовах воєнного часу: психолого-педагогічна підтримка	46
Гончарук А.В. Майорова А.О.	Формування відповідального батьківства у родинах, які виховують дітей із особливими освітніми потребами	49
Гончарук Н.М.	Стратегії формування комунікативних компетентностей у школярів із порушеннями інтелектуального розвитку	52
Грейц Т.В.	Теоретичні аспекти проблеми набуття соціального досвіду дошкільників з інтелектуальними порушеннями	55
Дергач М.А.	Підготовка батьків до корекційної роботи з дітьми зі стертою формою дизартрії	57
Дідик Н.М. Матвійчук Т.В.	Формування гендерної культури у старшокласників з порушеннями інтелектуального розвитку	60
Дідик Н.М. Соловей Т.М.	Особливості естетичного виховання молодших школярів з порушеннями інтелекту	63

Дідик Н.М.	Формування психологічної готовності до професійної діяльності з дітьми з ООП у майбутніх фахівців соціальної сфери	66
Дмітрієва О.І.	Психологічні особливості організації навчання школярів з складними порушеннями розвитку в умовах воєнного стану	69
Добрянська І.С.	Етапи формування навичок поскладового читання у молодших школярів з інтелектуальними порушеннями	71
Докучина Т.О. Філіппенко В.В.	Ритміка як засіб корекційно-розвиткової роботи з дошкільниками з інтелектуальними порушеннями	74
Донець А.В.	Формування життєвих та предметних компетенцій у дітей з порушеннями інтелектуального розвитку	76
Загалевиц В.Л.	Ейдетичні методи в роботі з дітьми, які мають інтелектуальні порушення	79
Зайчук Л. О.	Умови соціалізації молодших школярів з інтелектуальними порушеннями	82
Застука С.В.	Нейрокорекція у логопедичній роботі з подолання дислексії у дітей з тяжкими порушеннями мовлення	85
Кіріллова А.О.	Феномен дистанційної освіти в контексті професійної підготовки корекційних педагогів	87
Кірія А.В.	Особливості організації дистанційного навчання учнів з інтелектуальними порушеннями в умовах спеціальної та інклюзивної освіти	89
Кобель І.Г.	Залучення дітей із складними порушеннями розвитку в інклюзивний освітній простір у Північній Америці	93
Кравець Н. П.	Партнерська взаємодія корекційного педагога з родинами учнів з інтелектуальними порушеннями в умовах воєнного стану	96
Кравченко О. С.	Проектна діяльність як засіб корекції звуковимови у дітей з дислалією	99
Куткіна Т.В.	Використання Монтессорі-матеріалів в роботі з дітьми з інтелектуальними порушеннями	101
Литвиненко М.В.	Особливості корекційної роботи з дітьми із розладами спектру аутизму	104
Лукачович Г.О.	До проблеми розвитку природничо-екологічної компетентності дошкільників з особливими освітніми потребами	107
Марціновська І.П.	Технології подолання стресових та травматичних переживань, спричинених війною, у дітей з особливими освітніми потребами	110
Матвійчук І.І.	Використання інформаційно-комп'ютерних технологій на уроках географії з учнями з інтелектуальними порушеннями	114
Мельник Ж.В. Бурова Н. А.	Особливості розвитку уваги молодших школярів з інтелектуальними порушеннями в сучасному освітньому просторі	116
Мельник Ж.В. Вошак З. А.	Впровадження педагогіки партнерства як запорука успішної інтеграції у суспільство дитини з особливими освітніми потребами	119
Мельник Ж.В. Мельник Л. П.	Психологічні аспекти активізації пізнавальної діяльності молодших школярів з інтелектуальними порушеннями в інклюзивному закладі	122

Мешко М.В.	Розвиток діалогічного мовлення школярів з інтелектуальними порушеннями на уроках читання	124
Месяц В. Махиня Ю.О.	Корекція звуковимови у молодших школярів в умовах дистанційного навчання карантинного періоду через захворювання на Covid-19	128
Микитюк Л.М.	Психолого-педагогічні аспекти формування правової свідомості учнів з складними порушеннями розвитку	130
Миронова С.П.	Проблеми і виклики професійної діяльності корекційних педагогів в умовах війни	133
Михальська С.А. Олійник А.Ю.	Особливості організації дистанційних занять з дітьми з особливими освітніми потребами у закладі дошкільної освіти	136
Михальська Ю.А.	Налагодження партнерських стосунків закладів освіти з батьками дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного навчання	140
Михальський А.В.	Обґрунтування використання фізичних вправ при реабілітації дітей з інтелектуальними порушеннями	142
Мицянка О.М.	Особливості соціальної адаптації учнів з інтелектуальними порушеннями у навчально-виховному процесі	145
Мещишина Н.І.	Усунення проявів небажаної поведінки у дітей дошкільного віку з розладами аутистичного спектру засобами візуальної підтримки	148
Нітішевська В.Ю.	Дослідження інклюзивної компетентності педагогів закладів загальної середньої освіти	151
Одинченко Л.К. Дмитрієва І.В. Іваненко А.С.	До проблеми патріотичного виховання учнів із особливими освітніми потребами на уроках географії	154
Омельянович І.М.	Використання кондуктивної педагогіки в роботі з дітьми з психофізичними порушеннями	157
Опалюк О.М.	Особливості інформаційних технологій в навчанні дітей з особливими освітніми потребами	160
Опалюк Т.Л.	Соціалізація дитини як предмет дослідження у корекційній педагогіці	165
Опалюк Т.Л. Прийма М.І.	Особливості емоційно-вольової сфери та поведінки молодших школярів з порушеннями інтелектуального розвитку	167
Опалюк Т.Л. Семенюк А.С.	Теоретичні основи дослідження мотивації до навчання в учнів з інтелектуальними порушеннями	170
Пахомова Н.Г. Козаченко А.В.	Особливості формування адекватної самооцінки у дітей старшого дошкільного віку з порушеннями психофізичного розвитку	173
Пахомова Н.Г. Пшичкіна-Фирсова Д.А.	Розвиток резильєнтності як інтегрального особистісного утворення майбутнього фахівця спеціальної освіти	176
Позняк О.С.	Реалізація ідей нової української школи в управлінській і освітній діяльності як сучасної ознаки створення інклюзивного освітнього середовища	178
Прядко Л.О.	Актуальні проблеми дистанційного навчання дітей з порушеннями інтелекту в умовах воєнного стану	181
Олійник О. Ковальчук О.	Коннект у роботі вчителя-дефектолога та вихователя групи як необхідна передумова забезпечення корекційної	183

	спрямованості освітнього процесу	
Ревуцька О.В. Касінова М.В.	Методика формування соціально-побутових навичок у дітей з інтелектуальними порушеннями	188
Регеда К. В.	Теоретичні основи формування комунікативних навичок у дітей з раннім дитячим аутизмом засобами альтернативних технологій	190
Савицька Н.І. Свіржевська О.Р.	Особливості використання інтерактивних технологій в роботі з дошкільниками з особливими освітніми потребами	193
Сербалюк Ю.В. Чепердюк В.В.	До питання становлення спеціальної освіти на Хмельниччині	195
Синюта А.О.	Особливості прояву агресивності у підлітків з інтелектуальними порушеннями	198
Співак В.І.	Психологічні особливості сім'ї, в якій виховується дитина з аутизмом	201
Ставніченко С. О.	Прийоми формування санітарно-гігієнічних умінь і навичок у молодших школярів з інтелектуальними порушеннями	205
Старенкова В. М.	Теоретичні основи формування вербального супроводу опису продуктивних дій у дітей з інтелектуальними порушеннями	207
Стрельбіцька К.	Розвиток дрібної моторики дітей з особливими освітніми потребами, як необхідний компонент корекційного освітнього процесу	210
Сухіна І.В.	Розвиток резиліентності у батьків, які виховують дітей з особливими освітніми потребами в умовах воєнного стану	213
Тимчук О.М.	Специфіка та зміст роботи асистента вчителя інклюзивного класу в закладі загальної середньої освіти	215
Трибухіна О. В.	Командний організаційно-виховний супровід дитини з особливими освітніми потребами	217
Філонюк І.М.	Особливості ціннісних орієнтацій у дітей з особливими освітніми потребами	220
Франчук Т.Й.	Індивідуальна траєкторія як персоніфікований проєкт професійного становлення фахівця інклюзивної освіти	221
Чеботарьова О.В. Гладченко І.В.	Сучасні педагогічні технології навчання дітей з порушеннями інтелектуального розвитку в умовах кризових викликів	224
Чопік О.В. Гудима О.М.	Ставлення педагогів до навчання дітей з ООП в умовах НУШ	228
Швед В.В. Саранча І.Г.	Особливості надання послуг дітям з інтелектуальними порушеннями громадськими організаціями в умовах воєнного стану	231
Яковлева С.Д.	Особливості соціально-комунікативної активності молодших школярів спеціальної школи	233

3. Международная статистическая классификация болезней и проблем, связанных со здоровьем, десятый пересмотр (МКБ-Х). Киев, 1999.

4. Центр медичної статистики МОЗ України. URL : <http://medstat.gov.ua/ukr/normdoc/vooz.html>

Кіріллова А.О.,

асистент кафедри спеціальної освіти та психології
*Хортицької національної навчально-реабілітаційної академії,
м. Запоріжжя, Україна*

ФЕНОМЕН ДИСТАНЦІЙНОЇ ОСВІТИ В КОНТЕКСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ КОРЕКЦІЙНИХ ПЕДАГОГІВ

Стаття 53 Конституції України зазначає, що кожен має право на освіту. Проте у сучасних умовах освітній процес потребує реформування та модернізації, тому на зміну класичному освітньому формату прийшов дистанційний [4].

Закон «Про освіту» зазначає, що дистанційна форма освіти – це індивідуалізований процес здобуття освіти, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, що функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій. Ключові правові аспекти в рамках організації дистанційної освіти зазначені в Концепції розвитку дистанційної освіти в Україні (2000 р.) та в Положенні «Про дистанційне навчання» (2020 р.) [3; 5; 7].

У наукових колах використовується в рамках цієї теми два поняття – «дистанційна освіта» та «дистанційне навчання». Дехто їх ототожнює, а дехто робить акцент на тому, що навчання передбачає двосторонній процес взаємодії викладача та студента на відстані за допомогою засобів Інтернет-зв'язку, а поняття освіта передбачає свою реалізацію за допомогою дистанційного навчання [2, с. 241].

Дослідженням проблеми впровадження технологій дистанційного навчання займаються О. Андрєєв, Р. Деллінг, Д. Кіган, А. Кларк, Г. Козлакова, І. Козубовська, С. Курбатов, В. Мурадова, М. Мур, В. Олійник, Г. Рамбле, О. Рязанцева, М. Томсон, Ю. Фальштинська, А. Хуторський та ін. Вивчають аспект дистанційного навчання в рамках корекційної педагогіки О. Качуровська, С. Миронова, М. Соколовська, В. Шевченко та ін.

В. Биков наголошує на тому, що дистанційне навчання може бути певних різновидів:

– дистанційне навчання (навчальна взаємодія відбувається переважно на основі екстериторіального принципу);

- традиційне дистанційне навчання (взаємодія учасників в асинхронному форматі за допомогою пошти/телефону);
- е-дистанційне навчання (індивідуалізована взаємодія в асинхронному чи синхронному режимі за допомогою мережі Інтернет) [1].

Дистанційне навчання досить часто порівнюють з заочним, але вони мають відмінності, адже при дистанційному навчанні:

- наявний постійний контакт студента та викладача;
- наявна можливість організації обговорення/дискусії/групової роботи/проектної діяльності в будь-який момент.

Існує декілька відкритих платформ для організації дистанційного навчання (В. Лунячек): A Tutor, Claroline, Dokeos, eFront, ILIAS, OLAT, Sakai та ін. [6]. Натомість Хортицька національна академія в процесі професійної підготовки корекційних педагогів використовує платформу Moodle, яка офіційно затверджена в змінах та доповненнях до Положення про організацію освітнього процесу у комунальному закладі вищої освіти «Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія» Запорізької обласної ради від 28 травня 2020 року.

Проте не дивлячись на обрану платформу дистанційного навчання необхідно правильно впровадити їх в освітню діяльність закладу:

- знайомство з платформою;
- використання платформи під час викладання різних дисциплін (адаптація навчальних планів);
- використання платформи під час підготовки до різних освітніх проєктів;
- перетворення освітнього середовища завдяки використанню платформи дистанційної освіти (платформа дистанційного навчання стає невід'ємною складовою освітнього процесу).

Досвід Хортицької національної академії в підготовці фахівців корекційної сфери підтверджує той факт, що за умов дистанційного навчання роль викладача не стає меншою в процесі засвоєння студентами матеріалу. Адже спочатку відбувається активне коригування силабусів викладачами, а в подальшому студенти можуть отримувати консультативну допомогу (уточнення теоретичних даних, допомога під час виконання завдань блоку самостійної роботи/проектної роботи та ін.).

Освітній процес за допомогою платформи Moodle Хортицька академія організовує вже четвертий навчальний рік поспіль. На основі практичного досвіду слід зазначити, що ця платформа може слугувати базисом для роботи не лише в умовах дистанційного навчання, а й очного. Вона дозволяє створювати сторінку кожної окремої дисципліни (та об'єднати їх за кафедрами) та легко орієнтуватися в web-інтерфейсі, викладач має змогу розміщувати різні типи контенту (розподіл на дві великі групи: види діяльності та ресурси), розміщувати тести різного формату для перевірки рівня засвоєних знань (більше 10 форматів тестових завдань), зручні

інструменти оцінювання діяльності студентів та можливість зворотного зв'язку зі студентами (коментарі до перевірених завдань, окремий чат з викладачем та ін.).

Переваги дистанційного навчання полягають ще й в тому, що воно дозволяє залучити до отримання освітніх послуг студентів з ООП, студентів з тимчасово окупованих територій, студентів, які евакуювалися в межах країни або в іншу країну та ін.

Таким чином, можна зробити висновок, що дистанційна освіта – сучасний погляд на організацію освітнього процесу закладів вищої освіти, в тому числі і на професійну підготовку корекційних педагогів, який сприяє розвитку інформаційної компетентності студентів та в своїй основі має особистісно-орієнтований, діяльнісний підхід.

Список використаних джерел

1. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти: монографія. Київ, 2009. 684 с.
2. Волобуєва Т. Б. Самовчитель з організації дистанційної освіти. Харків, 2010. 256 с.
3. Закон України «Про освіту». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>.
4. Конституція України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
5. Концепція розвитку дистанційної освіти в Україні (затверджено Постановою МОН України В. Г. Кременем 20 грудня 2000 р.).
6. Лунячек В. Е. Підготовка магістрів державного управління до забезпечення якості освіти: теорія та практика: монографія. Харків, 2011. 372 с.
7. Положення «Про дистанційне навчання». URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0703-13#Text>.

Кірія А.В., вчитель-методист,
заступник директора з навчально-виховної роботи
Костянтинівської спеціальної школи № 32
Донецької обласної ради,
м. Костянтинівка, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ УЧНІВ З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИМИ ПОРУШЕННЯМИ В УМОВАХ СПЕЦІАЛЬНОЇ ТА ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ

Костянтинівська спеціальна школа № 32 Донецької обласної ради розташована в екологічно чистому районі міста Костянтинівки Донецької області. В школі отримують освіту 104 діти з різних місць регіону.